

COMUNICĂRILE INSTITUTULUI DE ARHEOLOGIE
ÎN ANUL 1974

ÎN CADRUL INSTITUTULUI:

Sectorul paleolitic: M. Cărciumaru, *Diagrama politică sintetică corelată a unor sedimente paleolitice din România.*

Secția orinduirii comunei primitive: Eugen Comșa, *Un nou complex neolitic de la Radovanu;* Corneliu Mateescu, *Contribuție la studiul agriculturii neolitice: agricultura în neoliticul mijlociu și trziu la Dunărea de Jos;* Silvia Marinescu-Bilcu, *Sculptura în lut a culturii Precucuteni;* Alexandru Vulpe, *Despre rezultatele săpăturilor de la Susani (jud. Caraș Severin);* Mircea Babeș, *Probleme ale cronologiei culturii geto-dace în lumina săpăturilor de la Crlomânești.*

Secția greco-romană: *Discuție asupra unor izvoare literare antice privind părăsirea Daciei;* Al.—S. Ștefan, *Cercetări aerofotogrametrice privind topografia urbană a Histriei;* Maria Coja, *Relieful cu cavalerul trac din epoca elenistică descoperite la Histria;* Catrinei Domăneanțu, *Amfora thasiană descoperită la Histria.*

Sectorul epigrafic și numismatic: Al. Barnea, *Contribuții epigrafice la istoria orașului Noviodunum;* B. Mitrea și I. Barnea, *Probleme ale circulației monetare la Noviodunum;* Al. Suceveanu, *Din nou despre localizarea Argedavei în lumina unui document epigrafic inedit;* Emilian Popescu, *Pe marginea unei epigrame funerare din epoca romană trzie de la Tomis;* Emilia Doruțiu-Bollă, *Organizarea limes-ului Dunării de Jos în timpul lui Domitian;* Victoria Andronescu, *O nouă ștampilă cu imitarea literelor grecești pe o amforă de producție locală de la Bragadru;* Mariana Chițescu, *Monedele cu legiuni ale lui Marcus Antonius.*

Secția feudală: Petre Diaconu, *Data distrugerii locuințelor de suprafață de la Dinogelia;* Silvia Baraschi, *Un cuplor de ars oale de la Păcutul lui Soare;* M. D. Matel, *Observații asupra raporturilor economice dintre orașele medievale și satele din hinterlandul lor apropiat.*

MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE ORGANIZATE DE INSTITUTUL DE ARHEOLOGIE:

— *A IV-a sesiune anuală de rapoarte.* Cercetătorii institutului au expus rezultatele cercetărilor arheologice din 1973. Au fost prezentate 62 rapoarte.

— *A VIII-a conferință arheologică*, cu tema „Istoria poporului român în secolele X—XIV în lumina izvoarelor arheologice”, a avut loc la Suceava în zilele de 18—21 mai 1974. Au fost prezentate următoarele rapoarte: I. Donat, *Populația autohtonă dintre Carpați și Dunăre în secolele X—XIII;* N. Constantinescu, *Etapele constituirii și consolidării statului feudal Țara Românească (secolele XIII—XIV);* Panait I. Panait, *Arheologia rurală în ținuturile de la sud de Carpați; probleme de istorie economică și culturală a secolelor X—XIV;* M. D. Matei și Șt. Olteanu, *Caracterul și conținutul economico-social al formelor preurbane din Țara Românească și Moldova;* Rodica Balta, *Dezvoltarea economico-socială a Moldovei în secolele XII—XIV, în lumina cercetărilor arheologice din așezările rurale;* Radu Popa, *Arheologia satului feudal — timpuriu transilvănean. Probleme de atribuire etnică și reconstituire istorică.*

— *Al III-lea Colocviu al Secției orinduirea comunei primitive*, cu tema, „Aria nord tracică în secolele VIII—III î.e.n.”, a avut loc în zilele de 11—12 decembrie. Au prezentat rapoarte și comunicări cercetători din Institutul de arheologie și de la diferite centre din țară: Sebastian Morintz, *Hallstattul mijlociu în România;* A. Vulpe, *Spațiul carpato-dunărean în sec. VI—V î.e.n.;* V. Vasillev (Cluj), *Grupul scitic din Transilvania;* A. Vulpe, *Relații între cultura spațiului carpato-dunărean din sec. VIII—VII î.e.n. și sudul egeo-balcenic (probleme de cronologie absolută);* Kurt Horedt (Cluj), *Hallstattul mijlociu în Transilvania;* M. Irlmia, *Descoperirile getice de la Rasova;* Maria Coja, *Elemente autohtone ale Hallstatt-ului mijlociu în așezarea de la Capul Dolojman;* P. Alexandrescu, *Modele grecești ale ceramicii autohtone lucrate la roată;* C. Buzdugan, *Morminte de înhumăție din sec. VI—IV î.e.n. în Moldova;*

M. Ignat (Suceava), *Hallstattul tracic tirziu în jud. Suceava*; I. Némethi (Carei), *Hallstattul tracic tirziu în nord-vestul României*; Adrian Florescu (Iași), *Fortificații traco-gețice din sec. VI—IV î.e.n. în România*; Alexandra Alexandrescu, *Geții în secolul IV î.e.n. la Dunărea de Jos*; P. Alexandrescu, *Despre arta tracogetică*; Gavrilă Simion (Tulcea), *Necropola tracogetică de la Enisala, jud. Tulcea*; Vlad Zirra, *Descoperirile de la Șeica Mică (jud. Sibiu), privind relațiile dintre daci și celți*; **Ion Nestor** (comunicare expusă de Eugenia Zaharia), — *Informare despre descoperirile hallstattiene de la Bratei, jud. Sibiu*; M. Petrescu-Dimbovița (Iași), *Tezaurul traco-gețic de la Băceni și problemele lui*; N. Hartuche (Brăila), *Descoperiri traco-gețice de caracter „princiar” în zona Brăilei*; Emil Moscalu, *Probleme în legătură cu tezaurul tracogetic de la Peretu*.

PARTICIPĂRI LA ALTE MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE DIN ȚARĂ:

- *IIIe Congrès international des études du Sud-Est européen*, a avut loc la București în zilele de 4—10 septembrie. Dintre cercetătorii Institutului de arheologie au participat: Vladimir Dumitrescu, *La Méditerranée orientale et le Danube Inférieur pendant la préhistoire*; V. Boroneanț, *L'épipaléolithique dans le Sud-Est européen*; Gh. Cantacuzino, *Observations sur un rituel néolithique exceptionnel en Europe sud-orientale et centrale*; Eugen Comșa, *Éléments méridionaux dans la plastique anthropomorphe du néolithique roumain*; Corneliu Mateescu, *Considerations sur l'élevage et l'agriculture du Néolithique moyen au Bas Danube*; Vlad Zirra, *Le rôle culturel des Celtes dans l'espace carpatobalkanique*; Alexandrina Alexandrescu, *Les sites gétiques de la plaine danubienne aux IVe—Ier siècles av. n. è.*; Maria Coja, *A propos du processus de l'évolution urbaine d'Histria aux époques archaïque et classique*; Radu Vulpe, *Deux villes de Mésie Inférieure fondées par Trajan sur ses champs de bataille: Nicopolis ad Istrum et Tropaeum Traiani*; Al. Suceveanu, *L'évolution des rapports entre les établissements militaires et civils au Bas-Danube*; Emilian Popescu, *Beiträger zur Geschichte der Städte Histria, Tomis und Kallatis in Spätantike*; Suzana Dolinescu-Ferche, *Contribution à l'éthnogenèse des Roumains aux IIIe—VIe siècles de n. è.*; Maria Comșa, *Les formations politiques de la Grande Valachie Munténie au VIe siècle*; Eugenia Zaharia, *Le développement des Roumains au premier millénaire: de la retraite romaine à la fondation des États médiévaux*.
- *Sesiunea științifică de comunicări a Muzeului de istorie al Republicii Socialiste România*, a avut loc în zilele de 13—14 decembrie. De la Institutul de arheologie au participat: Eugen Comșa, *Probleme privind schimbul în cursul epocii neolitice pe teritoriul României*; Alexandru Vulpe și Marieta Gheorghiuță (Muzeul de istorie a Republicii Socialiste România), *Contribuția la studiul cupelor „deliene” gețice de la Popești*; Alexandra Ștefan, *Aspecte ale cultului lui Dionysos în Dobrogea, în epoca romană*; Al.-S. Ștefan, *Cercetări aerofotografice privind topografia urbană a Histriei*; Gh. Bichir, *Relațiile dintre sarmați și dacii liberi*; Maria Comșa, *Obștea locală în sec. III—V*; Suzana Dolinescu-Ferche, *Despre raporturile social-economice dintre autohtoni și migratori la Dunărea de Jos în sec. V—VI e. n.*; Petre Diaconu, *Un tezaur de monede bizantine din sec. al XI-lea descoperit la Păcuil lui Soare*.
- *Sesiunea științifică a Muzeului de arheologie — Constanța*. Au participat: M. Cărciumaru și Al. Păunescu, *Paleogeografia paleoliticului mijlociu în Dobrogea*; Fl. Mogoșanu, *Contribuții la cunoașterea paleoliticului din Dobrogea*; Eugen Comșa, *Evoluția neoliticului pe teritoriul județului Constanța*; Silvia Marinescu-Bilcu, *Unele probleme ale plasticii Hamangia și influențele ei asupra celei precuculene*; Maria Coja, *Un mormânt de incinerare din epoca romană de la Histria*; I. Barnea, *Basilica „simplă” de la Tropaeum*; Al. Barnea, *Tezaur de denari romani imperiali descoperit în celarea Tropaeum Traiani*; Emilian Popescu, *O inscripție din sec. IV e. n. descoperită la Tuzla*; Emilia Doruțiu-Boilă, *Discuții cu privire la organizarea comunității orașelor grecești din Pontul Sttng*; Gh. Poenaru-Bordea, *Contribuții numismatice la cunoașterea relațiilor coloniilor grecești vest și nord pontice*; C. Preda, *De ce nu s-au emis monede geto-dacice în Dobrogea*; Bucur Mitrea, *Nero și monedele de la Callatis*; Petre Diaconu, *Dobrogea în secolul XIII*; Silvia Baraschi, *Ceramica medievală de la Păcuil lui Soare*.
- *Sesiunea științifică a Muzeului Deltii Dunării — Tulcea*. Au participat: Sebastian Morintz, *Cîteva considerații cu privire la complexul cultural Sabatinovka—Costogeni—Noua*; Mircea Babeș, *Peuce—Peucini*; Eugenia Zaharia, *Rotul Dobrogei în dezvoltarea comunităților din sec. VIII—X și XII—XIV*; Maria Coja, *Cuploare antice descoperite în raza cetății de la Capul Dolojman*; I. Barnea, *Noi descoperiri la Noviodunum*.
- *Sesiunea științifică a Muzeului județean Ialomița (Slobozia)*. Au prezentat comunicări: Eugen Comșa, *Așezările neolitice de pe grindul Grădiștea Ulmilor*; Petre Diaconu, *Situația politică la sfârșitul sec. X la Dunărea de Jos*.

- *Sesiune științifică a Muzeului de istorie — Buzău.* Au participat : A. Vulpe, *Despre toporul de aramă de la Calvini*; Mircea Babeș, *Tezaurul de monede geto-dacice de la Crlomânești*; Magda Tzony, *Necropola carpică de la Gura Nișcovului.*
- *Simpozionul de istorie agrară — Timișoara.* Au fost prezentate comunicările : V. Boroneanț și M. Cărciumaru, *Date noi despre începuturile cultivării plantelor din sud-vestul României*; Eugen Comșa, *Date privind creșterea animalelor în cursul epocii neolitice în Banat.*
- *Sesiunea științifică a Muzeului de istorie — Brlad.* Au participat : Gh. Bichir, *Autohtoni și migratori în Moldova centrală și de sud în secolele II—IV e. n.*; M. D. Matei, *Contribuția descoperirilor din cetatea de pământ de la Brlad la cunoașterea producției meșteșugărești rurale în sec. XV.*
- *Sesiune științifică a Institutului pedagogic de la Suceava.* Eugen Comșa a prezentat comunicarea *Unele date privind neoliticul din nordul Moldovei.*
- *Sesiunea de la Iași, cu tema „Începuturile feudalismului pe teritoriul țării noastre”.* Petre Diaconu a prezentat comunicarea : *Începuturile feudalismului la Dunărea de Jos reflectate în cercetările arheologice.*
- În afară de cele de mai sus unii cercetători ai Institutului au prezentat comunicări la diferite manifestări științifice din străinătate,

- *Comunicările prezentate de sectorul de Istorie veche și arheologie al Institutului de istorie și arheologie din Cluj-Napoca, în 1974 :* K. Horedt, *Despre tezaurul dacic de argint*; D. Protase, *Săpăturile din cimitirul de la Alba Iulia*; V. Vasiliev, *Cronologia și semnificația cultural etnică a săgeților scitice*; M. Bărbulescu, *Unelte de lapidarius din Napoca*; I. Hica, *Încadrarea cronologică a unui sacrofaș roman de la Cluj*; I. Winkler, *Despre emisiunile monetare locale în interiorul arcului carpatic (250—150 î. e. n.)*; H. Daicoviciu, *Orașele în procesul romanizării.*
- *Rapoarte asupra săpăturilor efectuate în anul 1974 ;* N. Gudea, *Problema recuceririi romane trzii la nord de Dunăre (forme și semnificație)*; I. Glodariu, *Atelier de făurire la Sarmizetuba dacică.*

MUZEUL DIN GOVORA-BĂI

La 29.XII.1973, în prezența conducerii județene de partid s-a deschis Muzeul din Govora-Băi, ca secție a Muzeului județean Vilcea.

Fondul de bază al noului muzeu îl constituie colecția pr. Gh. Petre din Govora-Sat, care timp de mai bine de un deceniu a cercetat plaiurile vilcene și a adunat un bogat și interesant material arheologic și numismatic, înfățișat astăzi spre vizitare publicului larg, dornic de a cunoaște trecutul îndepărtat al acestui colț de țară, dar pasiunea și pricepera unui intelectual patriot.

Desigur că strădania lui Gh. Petre ar fi rămas fără ecou dacă n-ar fi fost sprijinit de organele de partid și de stat de la județ și din Govora-Băi, care au pus la dispoziția noului lăcaș de cultură o vilă cu 12 camere în centrul stațiunii.

Parterul clădirii, compus din patru camere este rezervat arheologiei, etajul I conține colecția numismatică, expoziția de carte veche românească și icoane pictate pe lemn și sticlă din secolele XVII—XIX, precum și o expoziție temporară de artă contemporană vilceană. Ultimul etaj este în curs de amenajare.

Colecția de arheologie cuprinde peste 2 500 de piese începând din paleoliticul superior (o singură piesă descoperită la Căzănești) și pînă în secolul al XIV-lea, o adevărată oglindă în care poți privi retrospectiv întreaga istorie a oamenilor ce au trăit pe aceste meleaguri.

Dintre materialele arheologice mai importante amintim pe cele de tip Criș provenind de la Valea Râi, pe cele Coțofeni și Glina de la Ocnele Mari, Buleta, Mihăești etc., ceramica aparținând fazelor mijlocii și tirzii a culturii Verbicioara, descoperită la Ocnele Mari, Orlești, Gătejești și în special vasele din prima și a doua epocă a fierului (Hallstatt și Latène) găsite la Bistrița, Teiuși, Gătejești și Căzănești.

Epoca romană este bine reprezentată prin materiale provenind în special din importanța așezare de la Stolniceni; sînt expuse produse locale sau de import.

Colecția numismatică conține monede grecești, dacice, romane republicane și imperiale, bizantine (o monedă de la Justinian) și din epoca medievală (monede românești, austriece și turcești etc.).

Expoziția de carte veche românească constă din 25 de exemplare : *Cazanta lui Varlaam* 1643), *Pravila Mare* de la Tirgoviște (1652), *Evanghelia și apostilul lui Șerban* (1682—1683), *Octolh* tipărit în Cipru (1716), *Biblia* în l. română, tipărită la Petersburg (1819), *Liturgier* tipărit de Antim Ivireanu (1839) etc.

Prin importante colecții pe care le conține, muzeul interesează atât publicul vizitator, venit la tratament în stațiune, cât și pe specialiștii în arheologie, numismatică, artă veche românească, lingviști ce se ocupă de studiul l. române și desigur pe paleontologi, prin cele câteva piese de faună fosilă (mamut și ursus apaeleus), descoperite la Scundu-Orlești și peștera de la Bistrița.

Piesele sînt frumos expuse după criterii strict științifice.

Prin deschiderea noului muzeu, patrimoniul cultural județean, dar și național, se îmbogățește cu o nouă unitate, demnă de epoca în care trăim. Pentru această realizare Muzeul județean Vilcea merită să fie felicitat.

Gh. Blchir